

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

**Trendy v konsolidaci spotřebitelských úvěrových
produktů**

Bc. Martina Stupková

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn:

Cílem této diplomové práce je analyzovat vývojové trendy v konsolidaci spotřebitelských úvěrů a určit relevantní faktory, které tyto konsolidace ovlivňují. Konkrétně se jedná o konsolidace spotřebitelských úvěrů, kreditních karet a kontokorentů, které jsou poskytovány fyzickým osobám, jež nevykonávají podnikatelskou činnost.

Literární rešerše je věnována platidlům, bankovnímu systému České republiky, zaměřuje se na činnost České národní banky a ostatních obchodních bank. Dále se tato část zabývá úvěry, jejich členěním a determinanty.

Úvodem vlastní práce byla provedena analýza nabídky bankovních institucí působících na území České republiky a porovnání jednotlivých reprezentativních příkladů. Následně bylo provedeno šetření prostřednictvím kvantitativního dotazníkového průzkumu. Hlavním cílem tohoto průzkumu bylo zjištění informace, co je pro žadatele nejdůležitější při výběru bankovní instituce, u které podá žádost o sloučení půjček. S prosbou o vyplnění dotazníku bylo osloveno 100 respondentů, kteří navštívili pobočku Ery (dříve Poštovní spořitelny) v Plzni a v Rokycanech s žádostí o poskytnutí konsolidačního úvěru v období května a června 2014. Průzkumem byla navíc zjištěna průměrná částka a splatnost, o kterou oslovení klienti žádali, průměrný věk, mzda a aktuální pobyt žadatele.

V závěru jsou vyhodnoceny výsledky analýzy, která prokázala různorodost zkoumaných nabídek a podobnost v poskytnutí půjček. Vlastním přínosem bylo provedení modelace vzorového příkladu žadatele o sloučení půjček s následným vyhodnocením nejvýhodnější nabídky. Parametry tohoto příkladu byly vyvozeny z dotazníkového průzkumu.

Klíčová slova: spotřebitelský úvěr, úvěrové produkty, konsolidace úvěrů, bankovní sektor, zadlužení

Cíl:

Cílem této diplomové práce je analyzovat vývojové trendy v konsolidaci spotřebitelských úvěrů a určit relevantní faktory, které je ovlivňují. Konkrétně se jedná o konsolidace spotřebitelských úvěrů, kreditních karet a kontokorentů. Tyto konsolidace jsou poskytovány fyzickým osobám, které nevykonávají podnikatelskou činnost.

Metodika:

V teoretické části diplomové práce se autorka zaměřuje na představení bankovního systému České republiky. Zabývá se zde penězi a jejich ochrannými prvky. Dále se práce věnuje úvěrům a struktuře jejich členění. Jsou zde představeny jednotlivé typy úvěrů a jejich determinanty, jako je splatnost, čerpání, účel či splácení. V této části práce jsou zaneseny i požadavky bank na potenciálního dlužníka či náležitosti úvěrové smlouvy.

V praktické části se práce nejprve zaměřuje na analýzu jednotlivých nabídek konsolidací bankovních ústavů působících na území České republiky a na porovnání uvedených reprezentativních příkladů. Dále se zabývá vybraným vzorkem žadatelů o sloučení půjček u bankovní instituce Era. Autorčin cíl je zjistit průměrnou částku, o kterou bylo ve sledovaném období požádáno, průměrný věk žadatele, jeho průměrný plat a nejatraktivnější dobu splatnosti či počet a druh konsolidovaných úvěrů. Prioritou při tomto průzkumu však bylo zjištění, co klient preferuje při výběru banky, kde bude žádat o konsolidaci. Zda se potvrdí autorčin předpoklad, že je pro většinu žadatelů směrodatná výše přeplacené částky, či zda nejvíce žadatele ovlivní výše splátky, RPSN či částka, o kterou úvěr přeplatí. Podnětem pro autorku byla její několikaletá praxe v Eře, kdy se při jednání s klientem stále častěji setkává se situací, že žadatel je jeho žádost zamítnuta z důvodu špatné platební morálky, či dokonce záznamu v bankovních registrech. Dalším podnětem je i množství reklamních nabídek a novinka na bankovním trhu, kterou je možnost sloučení půjček.

Vlastní práce je založena na podkladech zjištěných u bank na území České republiky a na údajích zjištěných z internetových stránek jednotlivých bank. V počátku tvorby byl mezi žadatelí o konsolidaci půjček proveden dotazníkový průzkum na pobočce Ery v Plzni a v Rokycanech. V tomto průzkumu bylo na každém finančním centru osloveno 50 klientů, kteří požadovali sloučení půjček či refinancování stávající půjčky a zůstatek na jejich účtu vedený u Ery nevykazoval debetní zůstatek. Na dotazník odpovědělo všech 100 oslovených klientů, počet vyřazených dotazníků byl nula. V dotazníku bylo uvedeno 8 otázek týkajících se demografických údajů i údajů o úvěru, o který klienti mají zájem. Cílem dotazování se na pohlaví respondenta bylo zjistit, zda o úvěr žádají častěji ženy či muži. Dotazník se zabýval i otázkou místa bydliště, proto byla záměrně vybrána finanční centra ve velkém městě - Plzni a v menším městě – Rokycanech. Třetí otázkou byl dotaz na čistou mzdu, kdy bylo respondentům podáno vysvětlení, aby uvedli prostřední hodnotu z posledních tří mezd. Následovala otázka na požadovanou délku splatnosti konsolidace a její celkovou výši. Dále zde byl požadavek na vyplnění ročníku narození hlavního žadatele a uvedení počtu již poskytnutých spotřebitelských úvěrů, kreditních karet a kontokorentů, které by žadatel chtěl

konsolidaci sloučit. Posledním bodem dotazníku byla otázka, podle čeho si klient vybírá bankovní ústav pro financování své konsolidace. Zda je pro klienta důležitá výše splátky, úroková sazba, přeplacená částka, ostatní poplatky spojené s vedením a poskytnutím úvěru, výše RPSN, možnost úvěr předčasně splatit či zda automaticky žádají svou domovskou banku, protože je to pro ně jednodušší.

Ze zjištěných informací budou vyhodnocena potřebná data, která budou použita pro simulaci žádosti o sloučení půjček, kdy v závěru práce dojde k porovnání nejvýhodnějších nabídek bank na základě reprezentativního příkladu i aktuální nabídky pro modelovou situaci.

Závěr:

Celková zadluženost českých domácností dosáhla na konci listopadu 2014 částky 1 310 miliard Kč. Dominantní podíl na tomto čísle nesou úvěry na bydlení, jejichž objem dosáhl celkového objemu 900 miliard Kč. Zbývající objem představují spotřebitelské úvěry, kreditní karty a kontokorenty. V České republice je celkově více než 3 000 000 občanů, kteří čerpají úvěr. Necelých 8 % všech dospělých osob nezvládá splácet své závazky tak, jak bylo smluvně ujednáno s poskytovatelem půjčky. Na těchto 8 % neplatičů je vydáno přes 700 000 exekucí. Na českém trhu působí celkem 21 bankovních institucí, 11 z nich má ve své nabídce pro fyzické občany konsolidaci dříve poskytnutých půjček. Právě stále se zvyšující počet dlužníků se špatnou platební morálkou vedl autorku této diplomové práce k provedení analýzy jednotlivých nabídek a následnému dotazníkovému průzkumu mezi žadateli o sloučení půjček na pobočkách Ery. Konsolidace půjček má své klady na straně dlužníka, kdy si žadatel může sám zvolit parametry konsolidace tak, aby mu co nejvíce vyhovovaly. Mnohdy může získat výhodnější úrokovou sazbu či si půjčit další finanční prostředky. Zároveň je konsolidace výhodná i pro bankovní ústavy, díky jejímu poskytnutí může banka získat nového klienta, či dosáhnout většího objemu na úrokové části u stávajícího klienta, jelikož jsou všechny konsolidace spláceny anuitním splácením.

Z dotazníkového průzkumu bylo zjištěno, že většinou o úvěr žádá muž. Konkrétně ve sledovaném období (květen, červen 2014) požádalo 61 mužů a 39 žen. Průměrný věk žadatele byl vypočten na 39 let. Současný pobyt ve městě uvedlo 31 dotázaných, zbylých 69 dotázaných pobývá na vesnici. Nejvíce dotázaných, konkrétně 42 osob, pobírá mzdu v rozmezí 15 – 20 000 Kč. Průměrná mzda žadatelů na plzeňské pobočce byla vypočtena na 22 953 Kč, v Rokycanech na 19 485 Kč. Celková průměrná mzda je poté 21 219 Kč. Nejžádanější splatnost v dotazníkovém šetření byla 84 měsíců, tedy 7 let. Tu požadovalo

celkem 29 klientů. Průměrná hodnota byla vypočtena na 5 let. Klienti nejčastěji konsolidují spotřebitelské úvěry, 100 klientů konsolidovalo celkem 124 úvěrů, 61 kontokorentů a 26 kreditních karet. Průměrná hodnota výše požadované konsolidace byla stanovena na 150 000 Kč. Poslední otázkou dotazníku bylo zjištěno, že nejvíce klienti upřednostňují své vlastní pohodlí při výběru bankovní instituce a v první řadě žádají svou domovskou banku, jedná se celkem o 37 klientů. Dalších 21 dotazovaných se rozhoduje na základě výše úrokové sazby. A pouze 5 osob z celkového počtu 100 oslovených se zajímá o celkovou přeplacenou částku. Autorčina hypotéza, že se klienti nejvíce orientují právě na základě výše přeplacené částky, nebyla potvrzena.

Na základě parametrů získaných z dotazníkového průzkumu, byla nastavena modelová situace žadatele o konsolidaci 3 spotřebitelských úvěrů. Podle výsledků dotazníku by se žadatel obrátil na svou domovskou banku, což v tomto případě byla ČSOB. V této bance by klient za 5 let ušetřil celkem 25 980 Kč, než kdyby své úvěry nesloučil. Druhým nejčastějším důvodem pro volbu banky byla výše úrokové sazby. Autorka analyzovala úrokové sazby uvedené v reprezentativních příkladech a následně i úroky nabízené pro konkrétní modelový příklad. Pokud by tedy klient přihlížel na úrokovou sazbu z reprezentativních příkladů, nejvýhodnější konsolidaci by mu poskytla Komerční banka, kde by úspora za 5 let splácení činila 47 700 Kč. Druhou nejvýhodnější nabídku má UniCredit Bank s uspořenou částkou 30 840 Kč za 5 let. A až jako třetí je domovská ČSOB. Rozdíl mezi měsíční splátkou u Komerční banky a původní splátkou klienta činí 1 377 Kč. Rozdíl mezi Komerční bankou a aktuální nabídkou ČSOB je 362 Kč, což za rok přinese úsporu 4 344 Kč.

Další možností pro orientaci na základě úrokové sazby je výše úrokové sazby pro konkrétní částku, v tomto případě 150 000 Kč. Finanční rozdíl mezi nejnižší nabízenou splátkou od Komerční banky (3 120 Kč) a nejvyšší nabídkou od České spořitelny (3 699 Kč) činí 579 Kč. Za rok splácení je tento rozdíl 6 948 Kč, za celou dobu splácení poté 34 740 Kč. Domovská ČSOB má 5. nejvýhodnější nabídku.

Je tedy důležité dobře prozkoumat trh a zvážit výběr bankovního ústavu pro svou konsolidaci.

Seznam použité literatury

HARTLOVÁ V., Bankovníctví pro střední školy a veřejnost, Praha: Fortuna, 2004, ISBN 80-7168-900-9 (první vydání)

KISLINGEROVÁ E. a kol., Manažerské finance, vydalo nakladatelství C. H. Beck v Praze roku 2010, ISBN 978-80-7400-194-9 (třetí vydání)

KOVANICOVÁ D., Finanční účetnictví v kontextu současného vývoje, vydalo nakladatelství Polygon, 1997, ISBN 80-85967-51-0 (první vydání)

KUNERT J., NOVOTNÝ J., Centrální bankovníctví v českých zemích, Praha: Česká národní banka, 2008, ISBN: 978-80-87225-06-6 (první vydání)

PAVELKA F., BARDOVÁ D., OPLTOVÁ R., Úvěrové obchody, Praha: Bankovní institut – vysoká škola, 2008, ISBN: 978-80-7265-140-5 (druhé vydání)

POLOUČEK S. a kol., Bankovníctví, Praha: C. H. Beck, 2006, ISBN: 80-7179-462-7 (první vydání)

POSPÍŠIL R., HOBZA V., PUCHINGER Z., Finance a bankovníctví, vydala Univerzita Palackého v Olomouci, ISBN 80-244-1297-7 (první vydání)

SEKERKA B., Bankovníctví I, Univerzita Pardubice 2010, ISBN 978-80-7395-318-8 (třetí vydání)

SEKERKA B., Bankovníctví II, vydala Univerzita Pardubice, ISBN 978-80-7395-319-5 (třetí vydání)

SCHLOSSBERGER O., SOLDÁNOVÁ M., Platební styk, Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2007, ISBN: 978-80-7265-107-8 (třetí přepracované a doplněné vydání)

SVOBODA M. a kol., Základy financí, vydala Masarykova univerzita roku 2009, ISBN 978-80-210-4976-5 (první vydání)

SYROVÝ P., TYL T., Osobní finance: řízení pro každého, Praha: Grada, 2011, ISBN: 978-80-247-3813-0 (první vydání)

ZEMAN V., SLEZÁK M., Centrální bankovníctví a monetární politika, vydalo Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2010, ISBN 978-80-214-4043-2 (první vydání)

ZIEGLER K., ŽALMAN L., ŠPERL J., MRKVA J., ČERNÝ L., LUKÁŠ V., NIDETZKÝ T.,
Finanční řízení bank, vydal Bankovní institut vysoká škola, a.s. 2006, ISBN 80-7265-094-7
(druhé vydání)

Seznam internetových zdrojů:

www.airbank.cz

www.citybank.cz

www.csas.cz

www.csob.cz

www.equabank.cz

www.erbank.cz

www.expobank.cz

www.fio.cz

www.gemoney.cz

www.hypotecnibanka.cz

www.ingbank.cz

www.jtbank.cz

www.kb.cz

www.mbank.cz

www.oberbank.cz

www.erasvet.cz

www.rb.cz

www.sberbankcz.cz

www.unicreditbank.cz

www.wspk.cz

www.zuno.cz